

Vrijdag den 17den

van Spokkelmaand.

H O L L A N D.

AMSTERDAM den 16 van Spokkelmaand.

BiJ onderscheiden koninklijke besluiten, van den 13den dezer maand, zijn gedaan de navolgende benoemingen, als:

Van den Heer *J. G. Roozboom*, tot professor *botanices, chemiae et historiae naturalis*, aan de universiteit te Harderwyk, en zulks in plaatse van den hoogleeraar *Reinwardt*.

Van den gewezen waard en waterbouw-opziener *Hackstroh* tot schepen der stad Huissen, en zulks ter vervulling der vacerende schepensplaats aldaar, veroorzaakt door het verlied ontstap van den heer *M. Clerks*.

Van den heer *Debtors*, medicina doctor te Hertogenbosch, tot lid der departementale geneeskundige commissie in het departement Brabant, in plaats van den med. arts doctor *H. Ludine*, uit gemelde qualiteit ontslagen.

LODEWYK NAPOLEON, door de gratie Gods en de constitutie des koninkrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het wetgevend-lichaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende wet, tot de invoering van een algemeen stelsel van maten en gewigten in het koninkrijk Holland.

Art. 1. Er zullen over de geheele uitgestrektheid van het koninkrijk dezelfde maten en gewigten worden ingevoerd, en vervolgens in alle de betrekkingen, zoo van het rijk tot de ingezetenen, als van de ingezetenen onderling, en met betrekking tot buitenlanders, worden gebruikt.

2. Het tijdstip, waarop deze nieuwe maten en gewigten ingevoerd zullen worden, zal door Ons nader worden bepaald.

3. Van het oogenblik af, dat de nieuwe maten en gewigten ingevoerd zullen zijn, zal het gebruik van alle maten en gewigten, die tot dien tijd in het rijk in gebruik geweest zijn, voortdurend zijn afgevoerd, zullende dezelve, na dien tijd, in geene handelingen gebruikt, noch op de markten en in winkels, en waar het zij, door handelaars, hoe ook genaamd, mogen worden gehouden of vertoond.

Het nieuwe maten- en gewigten-stelsel voor dit rijk zal de grondslag hebben eene lengte-maat, genoemd *meter*, zijnde het duizendste gedeelte van den middag-cirkel der aarde, welke door Parys gaat.

Alle overige maten en gewigten zullen met die lengte-maat in verband staan, en alle derzelver veelvoud en onderdeelen zullen tienmalig zijn.

De meter komt overeen met eene lengte van 38 duimen, 2 en 9/10 lijnen rijnlandsch.

5. Het tiende gedeelte van den meter, zal genoemd worden *decimeter*; het honderdste gedeelte, *duim*; en het duizendste gedeelte, *streep*.

6. Het duizendvoud van den meter zal genoemd worden *mijl*; 1000 mijlen zullen voor een nur gaans gehouden worden.

7. De meter vervangt, met deszelfs veelvoud en onderdeelen, alle de lengte-maten, hoegenaamd, en het meten van alle stoffe, de *elle*.

8. Het vierkant op den meter, of de vierkante meter, is de grondslag van alle de maten van oppervlakten.

Alle oppervlakten zullen door den vierkanten meter, of deszelfs veelvoud en onderdeelen, gelijk door den vierkanten palm door den vierkanten duim, uitgedrukt worden.

De landmaten echter zullen bijzondere namen dragen.

Het vierkant op het tienvoud van den meter, bevattende derhalve honderd vierkante meters, zal den naam dragen van *akker*; het vierkant op het honderdvoud van den meter, bevattende derhalve honderd akkers, of tien-duizend vierkante meters, zal den naam dragen van *morgen*.

De grondslag van alle inhoudsmaten zal zijn de teerling of de kubieke meter; zullende die maat den naam dragen van *teerling* of *kubieke meter*; deszelfs onderdeelen, zoo als de teerling of de kubieke duim, en de teerling of cubieke streep, zullen de maten voor kleinere hoeveelheid stoffe zijn.

11. Als *brandhout-maat*, echter, zal de teerling of cubieke meter den naam hebben van *padem*.

Als *hout-maat* zal de teerling of cubieke-palm genaamd worden *hout-palm*.

En bij vesting-, dijk-, en andere aard- of delf-werken, zal het tienvoud van den teerling van den meter, of tienmaal de teerling of cubieke-meter, den naam hebben van *schaft*.

12. De teerling of cubieke-palm zal ook de eenheid zijn van alle de maten voor vloeistoffen en voor drooge waren, die met de oude maat gemeten worden, gelijk mede voor fruiten, en zal voor de drooge waren den naam van *top*, en voor de vloeistoffen dien van *ton* dragen.

Het tiende gedeelte van den cubieke-palm, of van den kan en van de kop, zal den naam dragen van *maatje*, voor de drooge, en van *maasje* voor de natte waren; en het honderdste gedeelte van den kan of kop zal den naam hebben van *vingerhaed*.

Het honderdvoud van den teerling of cubieke-palm, of de inhouds-maat van honderd koppen of kannen, zal den naam hebben van *vat*.

13. De grondslag der gewigten zal zijn, het gewigt van de hoeveelheid zuiver gedistilleerd water, tot deszelfs grootste digtheid gebragt, begrepen in den teerling of cubieke-palm; welk gewigt den naam zal dragen van *pond*, en overeenkomt met 2 ponden, 3 lood en 4/5 ozen van het tegenwoordig in gebruik zijnde Amsterdamsch gewigt.

Het tiende gedeelte van dat gewigt van gedistilleerd water, of de honderdste gedeelte van den naam hebben van *lood*; het tienduizendste gedeelte zal genaamd worden *oas*, en het duizendmaal deszelfs gedeelte zal den naam voeren van *tonnel*.

14. De invoering en gebruik der nieuwe maten en gewigten zullen door ons nader vastgesteld worden, zullende de veelvoud en onderdeelen derzelver, welke nog afwezig zullen moeten zijn, en de verdere namen, dewelke nog tot gerijf des handels noodig zullen bevonden worden, met regere tevens, om de benamingen der thans in gebruik zijnde maten en gewigten, die in de wetten op de onderscheidene belastingen voorkomen, behoudens de natuur en hoegrootheid der belastingen zelver, te veranderen, en dezelve wetten op de onderscheidene maten en gewigten-stelsel, te doen overeenstemmen.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het bulletin der wetten geresereerd.

III. Onze ministers van justitie en politie en van binnenlandsche zaken zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit.

Gegeven te Utrecht, den 1sten van spokkelmaand van het jaar 1809, en van Onze regering het vierde.

LODEWYK.

LODEWYK NAPOLEON, door de gratie Gods en de constitutie des koninkrijks, Koning van Holland, Connétable van Frankrijk.

Het wetgevend-lichaam goedgekeurd hebbende de voordragt, door Ons daartoe gedaan,

Hebben Wij besloten en besluiten:

I. Wordt gearresteerd de navolgende wet, tot de invoering van een algemeen stelsel van maten en gewigten in het koninkrijk Holland.

Art. 1. Met den dag der bekendmaking dezes, zal zijn geabrogeerd en buiten effect gesteld de publicatie van het staats-bevindt der voormalige Batavische republiek, in datp. van december 1807, op het verhooren der zeebrieven gemant, missgaten alle andere wetten, reglementen, of resolutien, daerenopgaande geëmaneerd en genomen.

2. Voor alle schepen, groot of klein, aan onderdanen van dit koninkrijk toebehoorende, en uitvarende buiten de tonnen in zee, met uitzondering nochtans van hollandsche visschersvaartuigen, haringhuizen hier onder begrepen, zullen alvorens door de zee van de hollandsche vlag eenig gebruik mag worden gemaakt, moeten worden geligt zeebrieven, en zulks by eene boete van drie guldens voor ieder last, waarop zoogen. schip, volgens den eijkwijf zal gemeten zijn.

3. Een visschers-schip, geederen naar buiten, of van daar terug, of bij ander gebruik dan vischvangst geligt, en met een zeeb. zijde voerzien, zal de eijkwijf of het verbandende verbanden eene somme van drie guldens, voor de zeeb. zijde, en een somme van drie guldens, voor de verbanden, zal zijn verboden en creditabel.

4. De zeebrieven zullen voor den tijd van twee achtereenvolgende jaren, na den dag der uitgiften, gelden; schippers of gezagvoerende zich aangevende ter uitklaring met zeebrieven, welke, ten tijde van hun vertrek uit dit koninkrijk naar zee, meer dan twee jaren geleden zijn uitgegeven, zullen almede verbeuren eene boete van drie guldens voor ieder last, welke het schip zal inhouden; doch schippers of gezagvoerende, binnen de twee jaren na uitgifte hunner zeebrieven, het zij voor de eerste of ook voor volgende reizen afvarende, zullen geene boete verbeuren, indien hunne aldus aangevangen reis langer dan de gemelde twee jaren mogt voortduren: en zal in deze de dagteekening der expeditie der uiterste wacht worden gerekend voor het tijdstip der uitvaring.

5. Telken reize, wanneer zeebrieven voor eenig schip worden verlangd, zal de eigenaar ofte (meerder deelhebbers zijnde) de boekhouder met zoo vele reeders, als welker aandelen, met dat van den boekhouder, ten minsten vijf achtste van het geheel bedragen, in handen van den geregte der plaats, alwaar het schip t'huis behoort, of de boekhouder resideert, in eigen persoon, of bij speciale procuratie, zweren moeten, dat, voor zoo veel hun eigendom of aandeel betreft, stellig, en voor zoo veel dat van hunne mededeelhebbers betreft, naar hunlieder beste weten, het schip, waarvoor de zeebrieven zullen diendien, toebehoort aan onderdanen van dit koninkrijk, en dat de eigenaars of reeders, op de overgelegde verklaring of reederij-cedel vermeld, de eenige en ware reeders zijn; zullende wijders de reeders, ingevalle het schip door hen is gekocht, gehouden zijn, niet alleen den koopbrief overteleggen; maar ook daarenboven zweren, dat dezelve koop is gaaf en ongescheld, en dat aan niemand, buiten de opgegeven reeders, eenig aandeel of interest in het schip is gereserveerd, beloofd of daar na verzekerd zal worden, en dat, eindelijk, daarop door geen buitenlander eenig geld geschoten is.

6. Voor onderdanen van dit koninkrijk, in het vorig artikel vermeld, zullen, ten aanzien van het verkrijgen van zeebrieven, geene andere worden gehouden; dan de zoodanige, welke, ten minste jaar en dag hunne vaste residentie binnen het koninkrijk hebben gehouden, of als huisen van negotie getablisseeerd en gepatenteerd zijn, en zoo in de gewone als buitengewone lasten hun aandeel gedragen hebben, en eindelijk, onder geene vreemde vlag navigeren, ofschoon te gelijk onderdanen van eene vreemde mogendheid zijnde.

7. Insgelijks zal de schipper of gezagvoerende van zoodanig schip, waarvoor zeebrieven worden verlangd; wanneer hij zich ter plaatse bevindt, alwaar de verklaring of reederij-cedel wordt bezworen, mede compareren voor den geregte, en, na dat de reederij-cedel vertoond zal zijn, moeten zweren, dat op de voorsz. reederij-cedel, zijne wetens, geens reeders zijn verzwegen, en dat hem niet bekend is, dat eenige buitenlanders in zijn schip, direct of indirect, eenig aandeel of interest hebben.

8. Wanneer door een reeder, schipper of gezagvoerende, of eenig ander onderdaan van dit koninkrijk, wie hij ook zoudde mogen zijn, zeebrieven worden gevraagd of mogten verkregen zijn, om daar mede de eigendom van buitenlanders te maaken, of ook dezelve zeebrieven op eenigerhande wijze door te brengen misbruikt, verkocht, veralieneerd, of op andere wijze mede gehandeld, ofte ook, eindelijk, ingevalle zulks met zijn voor kennis en medeweten door anderen mogten zijn geschied, zal niet alleen het aandeel in het schip, hetwelk bevonden wordt aan den genen, die zich aan de overtreding van deze wet heeft schuldig gemaakt, te competeren, dadelijk worden geconfisqueerd, of het schip afwezend of anderszins niet arrestabel zijnde, zoodanige schuldigen vervallen in eene boete van drie-duizend guldens; maar zullen ook daarenboven de zoodanigen, zonder eenige conventie, worden verklaard meenedig, eerloos en infaam, voorts hun leven lang van het grondgebied van dit koninkrijk en deszelfs buitenlandsche bezittingen en etablissementen gebannen, of, bij verzwarende omstandigheden, naar exigentie van zaken, aan den lijve, ja zelfs met den dood, worden gestraft.

9. Hollandsche schepen, in vreemde havens aankomende, alwaar een consul van dezen staat resideert, zal de schipper gehouden zijn zich, binnen driemaal 24 uren na zijne aankomst bij den gemelden consul te verzoegen, en aldaar zijne zeebrieven te vertoonen en te doen viseren; zulks verzuimende, zal de schipper of gezagvoerende verbeuren eene boete van een gulden voor elk last; waarvoor het schip, zoo verre het toereikende is, zal zijn verbonden en executabel.

10. De zeebrief, in voege voorschreven afgegeven, zal, zoodra het schip, waar voor dezelve is verleend, van eigenaar verandert, dadelijk worden gehouden voor vervallen, zullende de verkoper, bijaldien die verkoop binnen dit koninkrijk geschiedt, gehouden zijn den aan hem afgegeven zeebrief, acht dagen na het gedaan transport, te restitueeren, en zulks op verbeuren van eene boete van een-duizend guldens.

11. Van alle overgang van eigendom van het geheel schip, of van eenig gedeelte of gedeelten van dien, door sterfgeval, verandering van compagnieschappen of associaties, ofte alle andere oorzaken, behalve algeheel verkoop, in het voorgaand art. vermeld, ofte van eenige verkoop of overdracht van eenig gedeelte of gedeelten van het schip, zal, wanneer de overdracht of overgang binnen dit rijk plaats heeft, door de verkopende eigenaars, testamentaire excouteurs, curators, executanten, of wie ook anders met de behandeling van zaken zal zijn belast, ingeval van eigendoms-overgang onder de levenden, binnen zes weken, en ingeval

val van eigendoms-overgang ter zake des doods, binnen drie maanden na de executie, sterfgeval of andere dood, waarvoor de eigendom overgaat, van zoodanigen overgang moeten kennis gegeven worden, ter plaatse door Ons aangewezen, op eene boete, ingeval van eigendoms-overgang onder de levenden, van een duizend, en ingeval van eigendoms-overgang, ter zake des doods, van drie-honderd guldens, door de nalatigen te verbeuren.

12. Wanneer zoodanige overgang buiten 's lands mogt plaats hebben, zullen die geene, welke als eigenaars of reeders, op de verklaring of reederij-cedel bekend staan, elk, voor zoo veel de eigendom hen aangaat, of aangegaan heeft, gehouden zijn, zoodanige aangifte te doen binnen den tijd van gelijke zes weken of drie maanden, na dat de plaats gehad hebbende overgang ter hunner kennis zal zijn gekomen, op eene gelijke boete en met gelijke onderscheiding, als bij het eerste gedeelte van dit artikel is bepaald.

13. Indien door onderdanen van dit koninkrijk dezelve schepen buiten 's lands worden verkocht, gelijk mede, ingevalle van slooping of van verongelukking, wanneer de zeebrief mogt worden behouden of gered, zullen de schippers of gezagvoerende gehouden zijn, hunne zeebrieven dadelijk te roijeren en door te snijden, en in dien staat aan onzen minister, consul of ander agent, indien eenige daar ter plaatse gevonden wordt, onder deszelfs akte of receptisse overtegeven, om door denzelven minister, consul of agent te worden overgezonden, en, bijaldien daar ter plaatse geen minister van dezen staat gevonden wordt, zullen de schippers of gezagvoerenden gehouden zijn, in presentie van hunne ophebbende manschap, ofte, deze niet aanwezig zijnde, van eenig publiek persoon, de zeebrieven te roijeren en doortesnijden, en dezelve, alzo geroyeerd en doorgesneden, dadelijk optezenden.

Een schipper of gezagvoerende, bij verkoop, slooping of verongelukking buiten dit rijk, van het door hem gevoerd of aan hem toebetrouwd schip, aan de verplichtingen, in dit artikel omschreven, niet hebbende voldaan, zal, op deszelfs naam, geen zeebrief, voor opvolgende gezagvoering op enig schip, worden afgegeven.

14. Wordt, mits deze, aan allen en een iegelijk wel ernstig geinterdiceerd en verboden, om eenige, na dato van het emaneren dezer wet, aangekochte of nieuw getimmerde schepen een anderen naam te geven, ten ware voor hetzelfde verdoopte schip wederom een nieuwe zeebrief geligt worde; zullende, bij gebreke van dien, de oorspronkelijke gehouden en verplicht zijn, den eens bekomen naam van hunne schepen te behouden; wordende, eindelijk, ieder eigenaar van schepen expresselijk bevolen, om, buiten den naam van het schip zelve, ook nog daarbij te voegen den naam van de plaats, waar het schip t'huis behoort; alles op eene boete van drie guldens per last; waar voor het schip, zoo ver het toereikende is, zal zijn verbonden en executabel.

15. Het plakkaat der voorz. Staten-generaal van den 14. Januarij 1797, ten aanzien van het verleggen van turksche poorten geannoneerd, mitsgaders de verdere resolutien op dat zijet, blijven, ongeacht deze nadere gestelde order op het uitgeven van zeebrieven, in derzelve volkomen kracht en werking, zonder dat daaraan, bij deze, eenigzins zal worden geacht te zijn gederogerd.

16. De boeten en confiscatien, bij de bovenstaande artikelen respectievelijk vermeld, zullen worden geapliceerd voor een vierde ten behoeve van den lande, voor een vierde ten behoeve van den substitut-fiskaal der convoijen en licentien van het departement, voor een vierde ten profijte van den armen van de plaats, waar de calange geschiedt, en, eindelijk, voor het resterende vierde part ten voordeele van den aanbrenger.

Tot de aanbrengring of denuntiatio wordt mede de schipper en het volk geannoneerd, en zullen dezelve, in plaats van een vierde, gerefuseerd, en de boeten, ditiertrekken van de portien, zoo van het land als van den officier, dien de calange competeren zal.

17. De judicature over alle fraudes, mitsgaders questien en geschillen, welke ter zake van het uitgeven of verleenen van zeebrieven en turksche paspoorten mogten ontstaan, wordt, bij deze, speciaal aan den raad ter judicature over de middelen van water en te lande gedemandeerd, met uitsluiting van alle andere registers en regtbanken.

II. Het tegenwoordig besluit zal worden gepubliceerd, en in het bulletin der wetten geinsereerd.

III. Onze ministers van marine en van buitenlandsche zaken en van justitie en politie, zijn belast met de executie van het tegenwoordig besluit. Gegeven te Gorinchem den 27sten van Iouwannebrach 1809, en van Onze regering het vierde.

L O D E W Y K

Hoe zeer men van den eenen kant zich niet genoegzaam kan verblijden over den gelukkigen afloop van het water, dat, tege de gedachte van de landgenen aan eene ongelijk mindere hoogte in de gemundeerde landen heeft bereikt, dan zij zich hadden voorgesteld, zoo bedroeven van eene anders zijde, den medegonden menschen vriend de onzichtbare sporen van verwoestende vloed, die met bij het allen vallend water meer en meer ontdekt. In de Betuwe en Thielwaard zijn alle de lange boomen den vernield, de verwoesting der huizen en woningen, ondekkt zich, daar en in het land van Afferen, heest en meet, gaat alle gedachten te boven, de roebers aan de oeveren van het water, hoe langer hoe meerlijker ter wijt te dage van het water, bij sommige, het naderen van dezelven, gelijk maakt voor vaartuigen van daar vangevoerd te worden.

